

Stortinget

Vår ref.

24/05453-2

Deres ref.

Dato

06.11.2024

NMBUs innspill til Bærekraftig bruk og bevaring av natur - Norsk handlingsplan for naturmangfold

Vi takker for muligheten for å komme med innspill til [Bærekraftig bruk og bevaring av natur - Norsk handlingsplan for naturmangfold Meld. St. 35 \(2023-2024\)](#)

Den globale naturavtalen har som mål å stanse tapet av natur og sikre at arealene med naturlige økosystemer økes betydelig innen 2050. Avtalen er ambisiøs og tydelig på at en gjennomgripende samfunnsomstilling er en nødvendig forutsetning for å løse miljøutfordringene. Den norske handlingsplanen er regjeringens plan for å følge opp den globale avtalen.

Vi mener meldingen er en god situasjonsbeskrivelse som understreker utfordringene vi står i. Likevel mangler den både ambisjoner og konkrete forpliktelser.

Vi savner selve det overordnede prinsippet fra den globale naturavtalen – at natur ikke er en særinteresse, men selve grunnlaget for vår økonomi, for arbeidsplasser, for helse og velferd og gode liv. Derfor må naturhensyn inn i alle sider av samfunnets virksomhet – i lovverk og økonomi, i privat næringsliv, i forvaltning på alle plan. I regjeringens handlingsplan er det vanskelig å se politikken som skal sørge for at denne omstillingen skjer.

Videre er meldingens målsetninger og tiltak i flere tilfeller svakere enn den globale avtalen. Det gjelder for eksempel målet om vern og beskyttelse av 30 prosent av et representativt utvalg av norsk natur, der regjeringen i stedet legger opp til en sterk overrepresentasjon av fjell og polar natur.

Hovedutfordringen er at meldingen er for lite forpliktende (som eksempel er "legge til rette for" nevnt hele 47 ganger). Den har et godt utgangspunkt, men mangler både fart og kraft.

Våre innspill oppsummert

- Behov for sterkere forpliktelser og verktøy for å sikre bærekraftig arealforvaltning, inkludert prinsipper om areal- og naturnøytralitet. Dette krever økt kompetanse og kapasitet i kommunene, samt tydelige rammer, krav og prioriteringer.

- Det er nødvendig med bedre beskyttelse og utnyttelse av skogarealer for å bevare naturmangfoldet og forebygge flom og skred. Dette inkluderer kartlegging av naturskog, midlertidig beskyttelse, feltkartlegging og vern, samt systematisk rapportering av utført hogst.
- Det må utarbeides en forpliktende plan for kartlegging av økosystemer og deres tilstand. Lovverket, inkludert Naturmangfoldloven, Plan- og bygningsloven, og Skogbruksloven, bør styrkes med tydelige hjemler og kontrollregimer for å ivareta viktige naturtyper.

Bærekraftig arealforvaltning

Meldingen peker på gode prinsipper for bærekraftig arealforvaltning, selv om vi savner tydeligere prinsipper om areal- og naturnøytralitet. Mye ansvar legges på kommunene, men det er vanskelig å se at de samtidig får de verktøyene de trenger for å gjennomføre en helhetlig, bærekraftig arealforvaltning. Et sentralt spørsmål er når gode tiltak som naturregnskap, grunnkart, kompetanse og kapasitet i kommunene og regional oppfølging faktisk vil foreligge, slik at prinsippene i en bærekraftig arealforvaltning kan følges opp i praksis? (jfr figur 5.1)

Vi ønsker i den forbindelse å vise til vårt hørings svar vårt hørings svar om Forslag til de nye planretningslinjene for arealbruk og mobilitet (18. Juni 2024) [3]. Her peker vi på at de foreslåtte retningslinjene ikke gir tydelige nok rammer, krav og prioriteringer for kommuner. Konsekvensen er at det blir vanskelig for enkeltkommuner å manøvrere i de sterke interessekonfliktene som oppstår mellom samfunns mål, innbyggere og utbyggere.

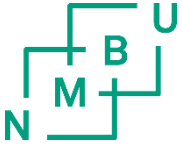
Skog og skogvern

Om lag 30 prosent av den produktive skogen i Norge er naturskog, i betydningen som skog som ikke har vært flatehogd etter ca. 1940 og er uten nyere inngrep (Storaunet og Rolstad 2020). Denne skogen er i varierende grad fortsatt preget av hogst i tidligere tider, og varierer derfor i grad av naturskogs nærhet, men vi mangler en kartlegging som forteller oss hvor naturskogene med størst naturverdi, befinner seg. Samtidig er 40 prosent av *alle* Norges truede arter truet nettopp på grunn av mangel på lite påvirket naturskog med gamle trær og variert død ved. Det haster med andre ord å få oversikt og sikre de viktigste delene av naturskogen. Med fjorårets bevilgninger til skogvern vil det ta minst 30 år før målet om 10% skogvern er nådd, med årets budsjettforslag vil det ta enda lengre tid.

Meldingen nevner så vidt oppdraget som kom som følge av Forskeroppdraget om naturskog, om å etablere og publisere et offentlig tilgjengelig kart over naturskog, men beskriver ingen tiltak for videre oppfølging av dette kartet, i form av midlertidig beskyttelse, feltkartlegging eller vern.

Her er for eksempel forslaget fra Klimautvalget 2050 relevant: For å begrense hogst i biologisk gammel skog som ikke har formelt vern, bør det innføres meldeplikt på nasjonalt nivå for avvirkning i slike områder. Slik det er nå, risikerer vi at de viktigste naturskogene avvirknes før kart og oppfølging er på plass. Klimautvalget foreslo også at lokalisering av utført hogst bør rapporteres systematisk.

Siri Fjellheim
Rektor

Hans Gran
Seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikke håndskrevne signaturer.

Mottaker	Kontaktperson	Adresse	Post
Stortinget			